

CASUS VII. Barnabas itinerans vespere divertit ad Durandum Cauponem. Famulus domesticus ocyus curat equum, & ancilla farcinam. Verum homo ignotus videns stabulum apertum abducit equum, & alius clam in domum sese infinuans furripit farcinam. Jam Barnabas petit a Caupone compensationem damni per utrumque furtum illati. Num iuste?

ꝛ. Iuste. Ratio est 1. quia juxta leges Cauponem inter & Itinerantem intercedit contractus tacitus, vi cujus ille sua sub custodia servat res Itinerantis, hic autem præstat sumptus. 2. Quia quilibet Caupo suo nomine potest conveniri de omnibus, quæ domi suæ sunt a domesticis. C. B.

Vide *Hospes. Clericus. Cas. 6. Suspendio.*

CAUTIO.

Vide *Fidejussor.*

CELEBRANS.

CASUS I. Sacerdos quidam ordinarie Missam legit in Altari, ubi alia Crux non reperitur, nisi parva quædam, eaque depicta in porta Tabernaculi.

ꝛ. Ad minimum peccat venialiter; quia secundum Rubricas Missæ, a quibus deflectere non licet, in Altari durante Missa semper ponenda est Crux, & duo saltem candelabra. Ad hæc est constans praxis Ecclesiæ, & consuetudo fundata in Cæremoniali Pontificali L. 2. c. 12. ut pro ornamento Altaris, in quo Missa celebranda est, semper ibi ponatur effigies Crucifixi cum Cruce. Cum autem id intelligi non possit de parva Cruce depicta in porta Tabernaculi, evidens est, præfatum Sacerdotem saltem peccare venialiter. *Gavant. part. 1. in Rub. Missal. Tit. 20. de Lugo. disp. de Euchari- stia Sect. 2. n. 79. C. B.*

CASUS II. Parochus quidam Vicarium suum reprehendit, eoquod in Missa post sumptionem sacri Sanguinis calicem aqua purificet.

ꝛ. Iusta & legitima est hæc reprehensio; Vicarius enim agit contra Decisiones Innocentii III. & Pii V. ac contra Rubricas Missalis *part. 2. tit. 10. n. 5.* Ex quo concluditur, Sacerdotem illum male agere, qui ad purificandum calicem loco vini aqua utitur. Parochus igitur non sine ratione reprehendit Vicarium. *Azor part. 1. Lib. 12. c. 20. q. 7. Tamb. de Sacrif. Miss. l. 4. c. 9. n. 3. Pasqualigo q. 209. n. 2. Gavant. in Rub. Miss. part. 2. tit. 10. n. 5.* Fastidium tamen vini, prudens

dens metus, ne vinum deficiat pro Missa crastina, maxime si in vicinia facile haberi non possit, ac denique periculum irritandi stomachum forent causa rationabilis ac sufficiens non nisi vinum sumendi ad ultimam abluitionem. C. B.

CASUS III. Parochus quidam ruralis in die festo, cum vinum non haberet, mustum adhibet ad Missam.

ꝛ. Licite & valide consecravit; quia ex una parte mustum est verum vinum, licet non satis adhuc purificatum; ex altera parte in casu urgentis necessitatis licet pro consecratione ad Missam adhibere succum racemi in calicem expressum. Quanto magis licitum est adhibere mustum in defectu vini ordinarii, & quidem in die festo, ubi Missa necessario celebranda est. *Tamb. de Euch. l. 4. c. 1. §. 2. n. 2. Girib. c. 2. n. 15. C. B.*

CASUS IV. Sacerdos quidam finita Missa redux ad Sacrificium reperit particulam in patena. Quid illi agendum?

ꝛ. Si Sacerdos iste particulam reperit adhuc indutus vestibus Sacerdotalibus, eam sumere debet, cum haberi possit pro reliquiâ Sacrificii primum oblatis, quod in hoc casu moraliter adhuc perseverat. Si vero Sacerdos reperit particulam jam depositis vestibus Sacerdotalibus, ea, si commode fieri potest, deferenda est ad Tabernaculum, ut sumatur ab alio Sacerdote, cui eo die adhuc Missa celebranda est. Denique si nec habeatur Tabernaculum, nec residuus sit Sacerdos pro celebranda eo die Missa, hic ipse Sacerdos primum rediens ab Altari particulam sumere debet. C. B.

CASUS V. Parochus quidam renuit Missam celebrare, eoquod in Altari non reperiantur convenientia lumina; etsi sit consecranda hostia pro infirmo.

ꝛ. Si per defectum condecensium luminum intelligitur omnis defectus luminis cujuscumque demum generis, bene agit Parochus non celebrando; quia, quiscumque demum casus ponatur, semper hoc modo celebrare vergeret in præjudicium debitæ Sacramento reverentiæ; & consequenter semper prohibitum est Missam celebrare absque lumine. Si vero præcisè intelligitur defectus qualitatis requisitæ in luminibus, aut numeri præscripti a Rubricis, male egit Parochus non celebrando; licet enim secundum Rubricas in Altari, in quo Missa celebratur, ad minimum duæ candelæ, eaque ex cera, accendi debeant, in casu tamen urgentis necessitatis hæc lex non obligat; ita, ut in tali casu sufficiat unicum lumen, nec requiratur candela cerea, sed & oleum & sevyum applicari possit. *Azor l. 10. c. 28. q. 5. Girib. de Sacrif.*

crif. Miss. tr. 5. c. 9. La Croix l. 6. part. 2. n. 308. §. 11. C. B.

CASUS VI. Presbyter quidam Lugdunensis commoratur in Dicecesi Viennensi, Officium tamen recitat & Missam celebrat de Sanctis Lugdunensibus; eoquod Beneficium possideat in Dicecesi Lugdunensi.

ꝑ. Non licet; quia potior habenda est ratio loci, in quo quis degit & residet, quam ubi situm est Beneficium; obligatio enim, quam Sacerdos habet, recitandi Officium secundum certum ritum, non nascitur ex usu recepto in loco Beneficii, quamdiu ipse se detinet in alio loco. Hinc, sicut extraneus debet se conformare moribus & legibus loci, ubi moratur, ita & Beneficiatus in recitatione Officii divini tenetur sequi ritum loci, ubi residet. *Gavant. in rubr. Breviar. Sess. 2. cap. 2. n. 18. Felliuc. tr. 23. cap. 7. n. 221. C. B.*

CASUS VII. Presbyter quidam in Canone Missæ addit post nomen Episcopi etiam nomen sui Parochi.

ꝑ. Cum S. Pius V. constituerit, ne quis addat aut demat aliquid in celebratione Missæ, dicendum, Presbyterum hunc, per se loquendo, non ab omni peccato immunem esse, dum in Canone adiicit nomen sui Parochi: quia tamen agitur de unico tantum verbulo, idque si non addatur ad introducendum novum ritum, peccatum Presbyteri non est mortale. Dixi, *per se loquendo*; si enim Presbyter iste sic ageret ex errore invincibili, culpa ne quidem foret venialis. *Gavant. in rubr. Miss. part. 2. tit. 8. n. 9. Tamb. de Sacrif. l. 2. c. 5. §. 3. n. 6. C. B.*

CASUS VIII. Sacerdos quidam dum post consecrationem super Calicem format cruces cum Hostia, ea ipsi decidit in calicem.

ꝑ. Si commode extrahere potest ex calice partem hostiæ non madefactam, continuanda Missa est, quin aliquid repetatur, & cum hac parte cæremoniæ ordinariæ peragendæ usque ad finem Sacrificii. Verum si Hostia ita madefacta est, ut Sacerdos ne quidem partem sensibilem siccam habere possit, omiſſis omnibus crucibus & cæremoniis circa Hostiam & cum Hostia peragi solitis Missa continuanda est usque ad summptionem, & tunc simul corpus cum sanguine sumendum, dicendo: *Corpus & Sanguis Domini &c. Rub. miss. tit. 10. n. 10. Gavant. in easd. rubr. part. 3. D. Thomas p. 3. q. 83. art. 6. ad 6. C. B.*

CASUS IX. Presbyter quidam jam per longum tempus Missam celebrat, quin ullum in eo tonsuræ Clericalis vestigium appareat. Parochus eapropter ipsum peccati mortalis arguit.

ꝑ. Peccati mortalis non est condemnandus; quia Sacerdotes tantum obligantur ad gestandam tonsuram sub pœna privationis privilegiorum, & non sub alia clausula, ex qua argui posset, ejusmodi neglectum tonsuræ esse peccatum mortale, ut videri potest in Concilio Tridentino *Sess. 23. can. 6.* Hinc, si hæc incuria circa tonsuram non oriatur ex contemptu formali legum Ecclesiæ, aut populo exinde præbeatur occasio gravis scandali, culpa hæc mortalis non est. *Marchin. de Ord. in part. tr. 2. part. 1. c. 6. n. 3. & seq. Diana Moral. instit. part. 2. tr. 4. resol. 183. Henrig. l. 10. c. 11. C. B.*

CASUS X. Presbyter quidam itinerans quodam die festo pertingit ad sacellum campestre, ubi unicum & adeo lacrum habebatur Missale, ut in eo vix non nihil amplius de Canone Missæ reperire esset. Potestne licite celebrare, ut tam ipse quam socii itineris præcepto Ecclesiæ satisfaciant?

ꝑ. Non potest; quia se exponere periculo errandi in re gravissimi momenti, ut est Canon Missæ, est peccatum grave. Frustra quis in tali casu fideret memoriæ; sola enim anxietas de vitando omni lapsu eam reddere posset infidelem. *Gavant. tom. 1. part. 2. tit. 1. Navar. Azor. item Concil. Mediol. I. C. B.*

CASUS XI. Sacerdos quidam induens vestes Sacerdotales pro Missa celebranda præscriptas ibi preces omittit.

ꝑ. Nisi ex legitima ratione omittat, peccat hic Sacerdos, quia agit contra Rubricas; & quidem mortaliter juxta Navarrum *c. 25. n. 73.* & plures alios, maxime si deliberate & ex contemptu fiat. Juxta opinionem autem communiorum peccat tantum venialiter. *C. B.*

NOTA. Preces hæ non sunt præscriptæ per Rubricam præceptivam, sed tantum directivam. Deordinatione tamen rationis non caret, laudabiles directiones generali neglectu sine substitutione melioris interpretative spernere.

CASUS XII. Presbyter quidam magna devotione ferebatur erga S. Laurentium Justinianum; & hinc nolebat recitationem Officii de eo omittere. Cum autem festum ipsius incidisset in Dominicam, transfert illius Officium ad diem primum liberum, etiam hoc festum sit *ad libitum*. Potestne id transferre?

R. Non potest; quia Sacra Congregatio in pluribus Decretis declaravit, Officium *ad libitum* nunquam transferendum esse in alium diem, quo concurrat cum Officio de precepto. Hinc in casu proposito sola ignorantia excusare poterit hunc Presbyterum. C. B.

NOTA. Etiam festa Ordinis Can. Reg. in Bulla Pii V. ipsis solum conceduntur ad libitum.

CASUS XIII. Presbyter quidam legens Missam *de requiem* pro defuncto patre Antonii, sumit orationem in Missali inscriptam *Pro Patre*. Num bene fecit?

R. Non; quia hæc oratio destinata est pro Patre Sacerdotis Missam celebrantis, ut apparet ex primis statim verbis orationis illius. Verum simplicitas eum poterit excusare; obligationi stipendii tamen satisfecit. C. B.

CASUS XIV. Presbyter quidam non extergit calicem ex lateribus, in quibus hærent quædam guttulæ separatæ a vino, quod est in fundo Calicis. Suntne consecratæ hæ guttulæ?

R. Aut separatæ erant hæ guttulæ ante infusionem aquæ, aut post. Si primum, non sunt consecratæ: cum enim licite consecrari non possint ante immixtionem aquæ, præsumendum non est, Sacerdotem habuisse intentionem eas consecrandi, cum id sine peccato fieri non potuisset. Si secundum, probabilius est, esse consecratas; quia sunt guttulæ vini cum aqua commixti, reperiuntur in calice, sicque sufficienter designantur per pronomen *Hic*. Verum cum ejusmodi guttulæ ordinariæ in latera resiliant, dum vinum infunditur, plurimi Doctores censent, eas non esse consecratas. *Gavant. 3. p. in rubricas Miss. tr. 7. n. 4. Putzob. q. 1. de Evch. art. 3. n. 6. Girib. & alii.* Ad præcludendos autem hujusmodi scrupulos, Gavantus hortatur Sacerdotes, ut guttulas ex lateribus pendentes ante consecrationem uniant cum vino, quod est in fundo calicis, aut purificatorio extergant. C. B.

NOTA. præferenda ratio honesti ac decori coram circumstante populo, & formanda intentio consecrandi omne consecrabile, inclinandus calix, infundendum in latus. Suadendi etiam urceoli cum collo incurvo.

CASUS XV. Sacerdos quidam celebrata Missa in Sacrificium rediens advertit, se tantum in aqua consecrasse, dubitatque, an non ad supplendum hunc defectum teneatur a altare reverti & in vino consecrare.

R. Non

R. Non tenetur. *Suar. in 3. par. disp. 85. sect. 1. Gobat. tom. 1. tr. 3. Cas. 23. sect. 1. Tamb. de Sacrif. Miss. lib. 2. cap. 8. §. 5. n. 6.* Ratio est; quia, dum Sacerdos redit ad Sacrificium, Missa jam est penitus finita; & hinc per novam consecrationem novum inchoaretur Sacrificium. C. B.

NOTA. Tenetur tamen supplere applicationem obligatoriam in alia Missa.

CASUS XVI. Franciscus morituriens in suo Testamento proventus cujusdam agri, quem designat, applicari jubet ad legendas Missas. Successu temporis reditus hujus agri parte dimidia augentur. Num etiam proportionaliter augendus est numerus Missarum?

R. Est augendus; quia, si testator nec determinat numerum Missarum singulis annis legendarum, nec quantitatem reddituum eo applicandorum, præsumendum est, intentionem ipsius fuisse, ut in hunc finem applicentur omnes reditus agri. Jam autem sicut diminuendus esset numerus Missarum, si reditus fierent minores; ita his accrescentibus & numerus Missarum accrescat necesse est. *Pasqualig. de Sacrif. novæ legis q. 1078. n. 5. C. B.*

CASUS XVII. Pœnitens quidam offert suo Confessario aliquot florenos in Charta complicatos, petitque pro iis viginti Missas legi, quas lecturum se spondet Confessarius. Cum autem postea pecunias inspiceret, reperit stipendium pro qualibet Missa minus esse, quam communiter offerri soleat. Hinc non plures Missas legit, quam quod consueta stipendia oblatæ pecuniæ adæquarent. Num potest sic agere contra intentionem offerentis?

R. Potest, & quidem propria autoritate; supposito quod non possit convenire hunc pœnitentem, eumque de errore commonefacere: neque peccat in hoc contra iustitiam, quia servatur æqualitas, neque contra datum promissum, utpote fundatum in errore in his circumstantiis invincibili. *Donat. tom. 3. tr. 7. q. 46. & 47. Rotar. tom. 3. Theol. mor. lib. 1. de Sac. cap. 4. part. 6. n. 15. C. B.*

NOTA. Si proin potest convenire pœnitentem, vel si scit ejus Parochiam aut viciniam, ubi pecunia pro viginti Sacris sufficit, tenetur pecuniam eo remittere, quia principalis intentio dantis præsumitur potius ferri ad Missarum numerum, quam ad personam Confessarii.

CASUS XVIII. Presbyter quidam ruri degens, ut maturius possit venatum exigere, quod aliunde supponitur ipsi esse
Dist. Cas. Consc. Tom. I. P se

se licitum, ordinarie Missam celebrat integra hora ante ortum auroræ.

γ. Peccat graviter & contra Rubricas Missalis, & contra consuetudinem Ecclesiæ, quæ vult Missas celebrari intra spatium temporis, quod currit ab exortu auroræ usque ad meridiem. Dein, licet temporis hujus ratio non adeo rigoroſe ſervanda ſit, ut ex aliqua ratione quadrante horæ auro-
ra præveniri non poſſit, ut declararunt Summi Pontifices Benedictus XIII. & Clemens XII., deſiderium tamen venatum exeundi nunquam erit ratio ſufficiens, quæ a peccato gravi excuſet Presbyterum, qui ordinariè & regulariter Miſſam legeret integra hora ante ortum auroræ. *D. Thom. in 4. diſt. 13. q. 1. a. 2. C. B.*

CASUS XIX. Presbyter quidam ruralis, cum neminem reperiret, qui ſibi ad aram ſerviret, Miſſam omnino non celebrat, ſed propriis manibus S. Communionem accipit.

γ. Devotio hæc Presbyteri, conſiderata prout eſt in ſe, non eſt laudabilis: licet enim Eccleſia per legem poſitivam non abrogaverit conſuetudinem antiquitus receptam propriis manibus S. Communionem accipiendi; nihilominus cum a pluribus retro ſæculis ubique locorum ſit introducta praxis contrariâ, Presbytero præciſe ex motivo ſuæ devotioni ſatiſfaciendi recedendum non eſt a conſuetudine, quam Eccleſia hodie adoptaſſe videtur cum excluſione alterius. Si tamen conceſſæ forent Indulgentiæ plenariæ, aut feſtum ageretur alicujus Sancti, cui peculiari devotione addictus foret Presbyter, propriis ſibi manibus S. Communionem porrigere poſſet, præcavendo tamen, ne erroris occaſio per hanc actionem præbeatur aſſiſtentibus. *Suar. t. 3. in 3. part. diſ. 72. ſect. 3. Homob. de exam. Eccleſ. part. 1. tr. 4. c. 11. Girib. de Euchar. c. 6. n. 7. C. B.*

NOTA. Motivum devotionis immo & indulgentiarum non eſt præferendum conſuetudini & honeſtati publicæ.

CASUS XX. Parochus quidam ruralis, unicus in ſua Parochia Sacerdos die quodam feſto Miſſam legit pro defuncto præſente; etſi teneatur applicare pro ſuis parochianis.

γ. Si Parochus ex motivo charitatis Miſſam applicavit pro defuncto cum propoſito Miſſam pro Parochianis ſupplendi alio die per ſeptimanam, zelus ipſius eſt laudabilis & conformis menti Eccleſiæ. Si vero credit, ſe, dum die Dominico aut feſto Miſſam celebrat pro defuncto, non amplius teneri alio die in ſeptimana applicare pro parochianis, zelus ipſius eſt vitu-

vituperabilis; quia ſic conſilium præcepto, & actum charitatis præfert obligationi juſtitæ. C. B.

Vide *Conſecratio. Miſſa. Ordo.*

CENSURA.

1. Cum de Cenſuris ſingulis alibi ſpeciatiſſime ſimus dicturi, ſermo hic tantum eſt de Cenſura in genere. Eſt autem Cenſura poena medicinalis, qua Eccleſia vi poteſtatis a Chriſto acceptæ privat Chriſtianum delinquentem bonis ſpiritualibus, quæ cæteris fidelibus communicat. *Dicitur 1. poena*; in quo diſfert ab *irregularitate*, quæ quandoque in innocentes cadit; & a ſimplici *ceſſatione a Divinis*, quam pariter incurrunt immunes a crimine, quod huic occaſionem dedit. *Dicitur 2. Medicinalis*; quia eo tantum ſine inſligitur, ut corrigantur nocentes. *Dicitur 3. Qua Eccleſia privat Chriſtianum*; quia Eccleſia non niſi filiis & ſubditis ſuis poteſt poenas inſligere.

2. Tres ſunt diverſæ Cenſurarum Eccleſiaſticarum ſpecies: nimirum *ſuſpenſio*, *excommunication* & *interdictum*: aliæ ſunt *a jure*, aliæ *ab homine*. Quæ *a jure* ſunt, exprimiuntur per leges Eccleſiaſticas; quæ autem ſunt *ab homine*, pronunciantur a legitimo Superiore contra certas perſonas additis quibusdam circumſtantiis particularibus temporis, loci, actionis, aut perſonæ, & effectum non habent niſi in ordine ad factum, de quo agitur; ſive dein peccatum jam fuerit commiſſum, ſive in poſterum ſit committendum contra prohibitionem factam ſub poena cenſuræ incurrendæ *ipſo facto*. Cenſuræ *a jure* in genere reſpiciunt omnes, qui in peccatum, cui annexæ ſunt, prolapſi fuerint quocumque demum tempore; in quo diſferunt a Cenſuris *ab homine*, quæ non incurrunt niſi durante vita Superioris. Cenſuræ *ab homine* denuo ſubdividuntur in Cenſuras *latæ ſententiæ* & *ſerendæ ſententiæ* ſeu comminatorias: Priores incurruntur in ipſo inſtanti, quo delictum, cui annexæ ſunt, committitur; ad incurrendas autem poſteriores requiritur prævia declaratio ſeu ſententiæ Superioris legitimi.

3. Cenſuræ ſunt juſtæ aut injuſtæ, validæ aut invalidæ: juſtæ & validæ ſunt, quæ feruntur a Superiore legitimo conformiter ad legem, ſervatiſque formalitatibus eſſentialiter requiſitis.

4. Superior *ab ordine tantum* ſuſpenſus retinet ſemper juſ ferendi Cenſuras, niſi intruſus fuerit in Dignitatem ſuam.

5. Dantur quædam Censuræ, a quibus quilibet Confessarius potest absolvere; aliæ autem, quarum absolutio Superiori reservata est. Censura nunquam infligi potest nisi pro peccato mortali, eoque externo. Pro infligenda excommunicatione peccatum debet esse personale; Suspendio autem & Interdictum potest infligi integro corpori & communitati.

6. Nullus Superior Ecclesiasticus ferre potest Censuras, nisi habeat jurisdictionem contentiosam.

7. Eadem persona eandem potest incurrere censuram toties, quoties tale delictum committit, cui annexa est Censura.

8. Interposita appellatio a sententia, qua fertur Censura conditionata, ejusdem effectum suspendit; non tamen suspendit effectum sententiæ absolutæ.

9. Ignorantia invincibilis sive juris sive facti, imo etiam ignorantia probabilis excusat ab incurrenda Censura. Idem dicendum de impotentia adimplendi id, quod sub pœna Censuræ præcipitur, ac de metu gravi v. g. perdendi vitam, libertatem, honorem, aut omnia bona sua.

CASUS I. Parochus quidam sæpius solet administrare Sacramentum matrimonii alienis parochianis absque ulla permissione ab Episcopo aut a Parochis contrahentium obtenta. An incurrit Censuram?

ꝑ. Incurrit suspensionem, & dein etiam irregularitatem. Et, cum ignorantia ipsius nec possit, nec debeat pro excusatione recipi, ab Officialibus pro merito puniendus est. *De Lamet.*

CASUS II. Judex Ecclesiasticus tulit per invidiam sententiam suspensionis ad annum in quemdam Parochum, qui prope per biennium se pro suspensio habuit, quamvis appellasset ad Metropolitanum: Officialis autem, qui tulit suspensionem, interea mortuus est. Potestne post mortem ipsius tuta conscientia suas iterum functiones obire? Potestne utpote simpliciter suspensus ab Officiali administrare Sacramentum matrimonii? num opus haberet rehabilitatione, si illud administrasset? Potestne denique parochianis suis dare licentiam, ut tempore Paschali Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ recipiant in alia Parochia?

ꝑ. Suspendio pronunciata contra hunc Parochum coram Deo nulla est. Verum supposito etiam, quod sit valida, Parochus tamen, de quo agitur, non est amplius suspensus, postquam per biennium se pro suspensio habuit. Administratio Sacramenti matrimonii foret valida. Pariter potest parochia-

chianis suis permittere, ut Sacramenta recipiant in alia Parochia. *Fromageau.*

CASUS III. Num valet suspensio conditionata, lata contra Clericum solum viva voce, & non publicata?

ꝑ. In materia disciplinæ, & correctionis morum ea valet; prout & excommunicatio valet contra alias personas. *Fromageau.*

CASUS IV. Presbyter quidam ab Officiali suo condemnatus ad suspensionem appellat ad Metropolitanum, quia rescissa prima sententia pronuntiavit in favorem Presbyteri. Potestne Presbyter Metropolitanam sententiæ in omnibus infirmitate, etiam ab ea iterum fuerit appellatum tam ut a minima quam ut de abusu?

ꝑ. Potest in omnibus se eidem conformare, usque dum Judex appellatus aliud statuerit. *De Lamet.*

CASUS V. Estne valida absolutio ab excommunicatione, quam Confessarius tempore Jubilæi conformiter Bullæ contulit?

ꝑ. Est valida pro foro interno, non autem pro foro externo. *De Lamet.*

CASUS VI. Estne suspensus Presbyter, qui Presbyteratum suscepit, antequam requisitam ætatem attigisset? num etiam irregularitatem incurrit? Si tam suspensio quam irregularitas sint occultæ, a quonam poterit absolvi? Si in actuali suspensione obtinuit Beneficium, num Provisiones ipsius nullæ sunt?

ꝑ. Presbyter iste est suspensus; irregularitatem autem non incurrit, nisi sciens, se esse suspensum, suos tamen Ordines exercuisset. Si suspensio & irregularitas sint occultæ, absolvi potest ab Episcopo. Provisiones ipsius nullæ sunt, si durante suspensione obtinuit Beneficium; fructus tamen perceptos ex Beneficio retinere potest, eoquod eidem defervierit; neque tenetur restituere nisi id, unde ditior evassisset. *De Lamet.*

CASUS VII. Presbyter quidam, ut contra voluntatem Episcopi sui ordinaretur, confecit falsas Literas dimissorias; sicque ordinatus fuit ab alio Episcopo extraneo.

ꝑ. Incurrit irregularitatem in ipsa receptione Presbyteratus; eoquod is non recipiatur nisi per exercitium Ordinis Sacerdotalis. Hinc Presbyter iste per biennium in quodam Seminario detinendus est, ut receptorum Ordinum se capacem reddat; & per jejunia, preces, & eleemosynas pro ratione fortunarum peccatum suum expiet: neque ad exercitium Ordinum suorum admittendus est, nisi prius dispensationem

tionem de irregularitate a Papa obtinuerit, & certo confiet, eum necessariam aptitudinem acquisisse. *De Lamet.*

CASUS VIII. Num ii; qui potestatem habent ferendi Censuras, ea potestate uti possunt in eos, quibuscum actu lite involuti sunt?

R. Legitime id fieri non potest. *Fromageau.*

NOTA. Si lis versetur circa impertinentia ad causam Censuræ, nil prohibet ferre Censuram; sed non expedit.

CASUS IX. Parochus quidam alapam impexit alteri Parocho, quocum de decimis contendebat. An incurrit excommunicationem, si alapa fuit impacta antequam decimæ actu fuerint ablatæ, puta in ipso æstu abductionis violentæ?

R. Non incurrit: si autem alapam impexit, postquam decimæ alportatæ jam fuerant, incurrisset excommunicationem. *De Lamet.*

CASUS X. Clericus quidam in foro contentioso fuit condemnatus ad Interdictum. An in aliquo casu Episcopus potest tollere Interdictum?

R. In casu paupertatis, vi cuius Clericus talis prosequi non possit appellationem. *Fromageau.*

CASUS XI. Possuntne Episcopi absolvere ab excommunicationibus ob enormia & atrocita v. g. percussione Clericali crimina inflictis? An Sacrilia gaudet immunitate Ecclesiæ? Quas Censuras incurrunt duo Presbyteri se invicem percutientes?

R. Episcopi non possunt absolvere ab his excommunicationibus. Sacrilia gaudet immunitate Ecclesiæ, sicut & cæmeterium & Monasterium. Denique si percussio mutua Presbyterorum præbuit scandalum, aggressor incurrit excommunicationem reservatam Papæ. *De Lamet.*

NOTA. Possunt tamen absolvere personas, quæ personaliter non possunt adire Romam, Vide Ferraris, V, Excom. Art. 12.

CASUS XII. Clericus quidam manum suam admovet ad finem puellæ, quæ ira abrepta impingit ei alapam, etsi positive non sciverit, num Clericus eam tangere voluisset. An excommunicationem incurrit?

R. Non incurrit; quia non peccavit: imo zelus ipsius potius laude quam vituperio dignus est. *Bonac. in Bull. Cæna disp. 2. q. 2. punct. 6. §. 1. n. 3. C. B.*

CASUS XIII. Quidam agricola ira excandescens in Clericum prævidet, se in ebrietate eum percussurum; prout &

con-

contigit: voluntarie enim inebriavit se, & percussit Clericum.

R. Incurrit excommunicationem reservatam Papæ: sufficit enim ad incurrendam Censuram, ut actus internus peccaminosus exeat in actum externum prohibitum sub pena Censuræ, etsi iam quoddam temporis spatium intercurrat inter actum internum & externum. Si examinetur casus iste, ut fuit propositus, patebit, agricolam, cum ex una parte præviderit, crimen secuturum, si se sit inebriaturus, & ex altera parte illud evitare noluerit, utpote voluntarie se inebrians, revera incidisse in excommunicationem latam contra percussores Clericorum. Hinc nil nisi inculpabilis ignorantia juris excusare eum poterit. *Suar. de Cens. disp. 5. sect. 1. n. 20. Bonac. disp. 1. q. 1. punct. 4. n. 10. C. B.*

CASUS XIV. Parochus quidam levem tantum conjecturam habens de lege prohibente alienationem bonorum Ecclesiæ, vendit domum, ut Ecclesiam suam reparare possit ac exornare. Num peccat graviter, & poenas incurrit latas in Extrav. *Ambitiosæ*?

R. Peccat graviter; quia supposito, quod dubitaverit de existentia legis prohibentis alienationem bonorum Ecclesiæ, informare se debuisset, utrum revera existat hæc lex. Hinc cum ante omnem inquisitionem in legem domum vendiderit, peccavit graviter pro ratione gravitatis materiæ. Verum cum levis conjectura, quam Parochus de lege habuit, tollat omnem temeritatem ac præsumptionem, non incurrit poenas latas in *Extravag.*; quia poenæ istæ latæ tantum sunt contra eos, qui præsumperint alienare &c. *Suar. Tom. 3. in 3. part. disp. 82. sect. 3. quoad primam casus partem; quoad secundam tom. 5. in 3. part. disp. 4. sect. 5. n. 1. C. B.*

NOTA. Suspiciari existentiam legis, & in ejusmodi dubio opinativo agere contra præscriptum legis est quædam species præsumptionis ac temeritatis; & hinc securius foret in casu præsepte petere absolutionem a Censura.

CASUS XV. Parochus quidam ruralis legit die quodam meræ curiositatis gratia Opera Calvini, ignorans, & quidem ignorantia vincibili ac crassa, excommunicationem latam esse in eos, qui legunt libros hæreticorum. An incurrit hanc Censuram?

R. Non incurrit: licet enim excommunicatio sit annexa lectioni librorum hæreticorum; quia tamen ad eam incurrendam non sufficit habere scientiam facti, id est, scire, hunc librum esse ab Authore hæretico, sed insuper requiritur,

tur, ut quis habeat scientiam juris, id est, sciat, tali lectioni annexam esse Censuram, evidens est, Parochum istum non incidisse in excommunicationem. *Duard. l. 2. q. 36. n. 3. Sanch. l. 2. c. 10. n. 38. Bonac. disp. 1. q. 2. punct. 4. n. 8. C. B.*

CASUS XVI. Agricola quidam ingenti malorum cumulo pressus dicit intus in corde, Deum esse injustum, nullamque habere providentiam. Die autem quodam in ebrietate expresse, & alta voce profert hæc verba: non credo, Deum esse justum. An non incurrit excommunicationem latam in Bulla Cœnæ?

R. Non incurrit; quia ad eam incurrendam non sufficit, esse hæreticum interne, sed requiritur, ut talis appareat etiam externe per actiones formaliter significantes hæresin. *Sanch. l. 2. c. 8. n. 7. § 17. aliquæ.* Hoc autem non reperiebatur in isto agricola, quem ebrietas usu rationis privavit. *C. B.*

CASUS XVII. Parochus resciscens, Antonium parochianum suum alium sibi sepulturæ locum elegisse quam Ecclesiam parochialem, suis sollicitationibus eum ad mutandum propositum inducit.

R. Non incurrit ullam Censuram; quia excommunicatio lata a Clemente V. tantum cadit in eos, qui inducunt aliquem ad mutandum locum sepulturæ, quem tamen ex voto aut juramento sibi elegit: in hoc casu autem nec votum nec juramentum intervenit. Ad hæc Constitutio Clementis V. data solum est in favorem Parochorum: juxta regulam autem juris lex nocere non potest illi, in cujus favorem lata est. *Sayr. l. 4. c. 12. n. 8. Suarez. disp. 22. sect. 4. n. 25. Filliuc. tr. 15. c. 7. q. 3. Bonac. de Excom. disp. 2. q. 6. punct. 4. n. 2. § 3. C. B.*

CASUS XVIII. Pœnitens ex oblivione non detegit Confessario excommunicationem suam, & hinc absolvitur solum his verbis: *ego te absolvo a peccatis tuis.* Num absolutio hæc valida?

R. Fuit valida: nam etsi ex præcepto Ecclesiæ absolutio a Censuris præmitti debeat absolutioni a peccatis, nusquam tamen reperitur, quod Ecclesia annullare velit absolutionem a peccatis collatam pœnitenti, qui absque ulla sua culpa oblitus est declarare confessario excommunicationem, cui erat innodatus. *Suarez de Cens. disp. 10. sect. 3. n. 15. Lug. disp. 16. n. 612. Girib. de Pœn. c. II. n. 10. § II. Cleric. de Pœn. decis. 35. n. 5. C. B.*

CASUS XIX. Augustinus Episcopus prohibet aut precipit quidpiam sub pœna Censuræ, & Lucius dioecesanus ejusdem agit contra hanc legem extra Dioecesin. Incurritne Censuram?

R. Non incurrit: ita declaravit Clemens III. & jus civile huic declarationi omnino conforme est. Subditi cujusdam Superioris, dum sunt extra ejus territorium, non subjacent ejusdem jurisdictioni, quæ se non extendit ultra limites territorii. Ex eadem ratione, ut Lucius incurrat Censuram, delictum debuisset committi in territorio, in quo eidem annexa est Censura; quia constitutio ferens Censuram est lex territorii, extra Dioecesin non obligans. *C. A.*

CASUS XX. Manlius in Dioecesi Episcopi sui crimen commisit merito Censura puniendum; sed ante prolationem sententiæ discessit in aliam Dioecesin. Ligaturne Censura hac post abitum suum pronunciata?

R. Censura sequitur delinquentem, quocumque perrexerit, teneturque in conscientia eidem se conformare, quamprimum de ea notitiam obtinuerit. Ratio est; quia ejusmodi sententiæ directe respiciunt eos, contra quos proferuntur, ita ut eos ligent, ubicumque sint, dummodo eo tempore, quo agi contra eos coeptum est, subjecti fuerint jurisdictioni Superioris, qui sententiam pronunciavit. Si delinquens delictum inchoasset in Dioecesi domicilii sui, & in alia Dioecesi consummasset, Censuris affici posset in utraque Dioecesi, a iudice nimirum inchoati, & a iudice criminis consummati. *C. A.*

CASUS XXI. Episcopus Censuris innodavit omnes Clericos habentes in sua Dioecesi Beneficia residentiam requirentia, & tamen non residentes, sed in alia Dioecesi commorantes. Num jure?

R. Jure evidentissimo; Beneficiatique huic ordinationi contravenientes ligantur hisce Censuris. Ratio est; quia in hoc casu fictione juris delictum censetur committi in territorio Episcopi, ubi Beneficium erectum est: obligatio enim residenti in ejusdem territorio debet adimpleri, *C. A.*

CASUS XXII. Sulpicius itinerans commisit in alia Dioecesi crimen, cui annexa est excommunicatio. Num eam incurrit?

R. Si ignoravit delicto suo annexam esse Censuram, eam non incurrit. Verum si & legem, & adjectam pœnam sciivit, eam incurrit. Multo magis eam incurrisset, si Censura tantum esset comminatoria; quia Sulpicius per suum delictum fit subditus jurisdictioni Episcopi localis. Ita statuunt & jus Canonicum & Constitutiones regni. *C. A.*